

KRYTERIA OCENIANIA Z HISTORII W KLASIE I GIMNAZJUM

Ocena jest obrazem pracy ucznia na lekcji i w domu. Z jednej strony pełni ona funkcję motywacyjną, z drugiej zaś, powinna określać umiejętności, które uczeń opanował oraz wiedzę, którą zdobył i potrafi zastosować w sytuacjach prostych i problemowych. Uczeń w ciągu roku szkolnego zdobywa oceny częściowe. Najczęściej są to oceny z pracy z mapą, zadań domowych, sprawdzianów nauczycielskich i aktywności na lekcji.

Na zajęciach z historii obowiązują wagi ocen takie jak w WZO. Klasyfikacji okresowej i rocznej dokonuje się na podstawie ocen częściowych. Ocena z przedmiotu jest średnią ważoną ocen częściowych.

Uczeń gimnazjum powinien rozwijać umiejętność: pisania prac historycznych, referatów, przygotowania dyskusji, wywiadu, prezentacji, krótkiej notatki. Te umiejętności mogą być również oceniane. W tym wypadku przy ocenie należy brać pod uwagę poprawność merytoryczną, strukturę pracy, dobór materiałów (źródeł i opracowań), łączenie faktów pozyskanych z różnych źródeł. Dużą rolę pełni tutaj korelacja z językiem polskim. Biorąc pod uwagę umiejętności i wiedzę ucznia ocenę:

* *celującą* powinien otrzymać uczeń, który opanował wiedzę wykraczającą poza obowiązujący program, był uczestnikiem olimpiad i konkursów, co najmniej na szczeblu rejonowym, aktywnie uczestniczył w pracy pozalekcyjnej,

- rozumie przyczyny periodyzacji dziejów,
- operuje wiedzą na temat początków ludzkiej cywilizacji z zakresu różnych przedmiotów,
- umie analizować teksty źródłowe
- samodzielnie poszerza wiedzę o dziedzictwie kulturowym cywilizacji starożytnych i kultury średniowiecznej Europy, poprzez literaturę, media, Internet uzupełnia swą wiedzę na temat historii politycznej starożytności i średniowiecza oraz bohaterów tamtych czasów,
- potrafi ocenić znaczenie pierwszych przywilejów szlacheckich oraz unii polsko-litewskiej, wskazuje zagrożenia i szanse dla obydwu państw wynikające z nowej sytuacji politycznej, dostrzega aktualność myśli Pawła Włodkowica i potrafi je przedstawić, omawia przyczyny rozwoju rolnictwa w Polsce, jest świadomy uniwersalnego charakteru kultury średniowiecznej,
- potrafi samodzielnie uzyskać dodatkową wiedzę na temat wybranych wydarzeń i postaci historycznych epoki pierwszych Piastów,
- samodzielnie prowadzi lekcje asystenckie na temat wskazany przez nauczyciela,
- potrafi przygotować prezentację komputerową do lekcji historii w pracowni informatycznej,
- bierze udział w wewnątrzszkolnych konkursach historycznych i uzyskuje w nich dobre wyniki,
- jest zawsze aktywny na lekcjach.

* *bardzo dobrą* powinien otrzymać uczeń, który opanował program nauczania, brał aktywny udział w pracy pozalekcyjnej, był uczestnikiem konkursów historycznych przynajmniej na szczeblu szkolnym,

- potrafi ocenić wiarygodność różnych źródeł historycznych, umie przeliczać daty podane w różnych erach, charakteryzuje poznane epoki i okresy historyczne,
- potrafi przedstawić ciągłość i zmienność rozwoju cywilizacyjnego prehistorycznego człowieka,

- umie scharakteryzować dziedzictwo kulturowe poznanych cywilizacji starożytnych, potrafi omówić i porównać religie starożytne, omawia główne założenia wybranych greckich szkół filozoficznych, opisuje style architektoniczne starożytnej Grecji, potrafi umieścić na osi czasu główne wydarzenia historii politycznej starożytnej Grecji i Rzymu oraz umie je opisać (podboje Aleksandra Macedońskiego, wojny punickie, powstanie cesarstwa rzymskiego, wielka wędrówka ludów, koronacja Karola Wielkiego, traktat w Verdun),
- dokonuje analizy i oceny najważniejszych wydarzeń z dziejów Polski Piastów, ocenia i analizuje związki pomiędzy wydarzeniami w Polsce a historią powszechną, zna daty: ok. 960 r., 965 r., 992 r., 1002 r., 1003 - 1004 r., 1031 r., 1032 r., 1038 r., 1047 r., 1050 r., 1058 r., 1080 r.,
- charakteryzuje wpływ przywilejów szlacheckich na system rządzenia w Polsce, potrafi opisać sytuację wewnętrzną i położenie międzynarodowe państwa polsko-litewskiego na początku XV w., rozumie istotę sporu polsko-krzyżackiego na soborze w Konstancji, potrafi ocenić politykę dynastyczną Jagiellonów, potrafi porównać życie przedstawicieli różnych stanów w Polsce średniowiecznej, umie wykazać rolniczy charakter gospodarki polskiej, rozumie rolę kultury polskiej w uniwersalnej kulturze średniowiecznej Europy,
- porównuje sytuację gospodarczą i polityczną w Europie przed wielkimi odkryciami geograficznymi i po nich, rozumie istotę dualizmu gospodarczego w rozwoju gospodarki europejskiej.

* **dobry powinien otrzymać uczeń, który opanował program, lecz nie wykracza poza niego, realizuje zadania wynikające z obowiązku szkolnego i programu nauczania,**

- rozumie różnice pomiędzy rodzajami źródeł historycznych, potrafi nazwać ery, epoki i okresy historyczne, umie wymienić charakterystyczne cechy epok historycznych, opisuje warunki życia i osiągnięcia pierwszych ludzi, potrafi wyjaśnić na czym polegała rewolucja neolityczna, zna pojęcia i nazwy: cywilizacja, państwo, naród, społeczeństwo,
- zna najważniejsze osiągnięcia cywilizacji starożytnych Sumerów, Babilończyków, Egipcjan, Greków i Rzymian, potrafi przedstawić strukturę starożytnych społeczeństw, umie ogólnie scharakteryzować poznane religie starożytne, zna pojęcie filozofia i potrafi wymienić jej działy, dostrzega i opisuje związek pomiędzy warunkami naturalnymi i rozwojem państw starożytnych, potrafi umieścić na osi czasu główne wydarzenia historii politycznej starożytnej Grecji i Rzymu oraz krótko je opisać (wojny Greków z Persami, opanowanie Italii przez Rzym, powstanie Spartakusa, narodziny chrześcijaństwa, podział cesarstwa rzymskiego, najazdy barbarzyńców, powstanie państwa Franków),
- potrafi opisać przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku cesarstwa zachodnio-rzymskiego, zna okoliczności powstania państw wczesnośredniowiecznej Europy, wymienia główne osiągnięcia kultur bizantyjskiej i arabskiej oraz zachodnioeuropejskiego chrześcijaństwa, potrafi przedstawić genezę feudalizmu, zna cechy charakterystyczne kultury średniowiecznej w Europie,
- rozumie rolę Polan i Piastów w jednoczeniu ziem polskich, dostrzega wpływ chrześcijaństwa na rozwój polskiej kultury i na obyczaje mieszkańców Polski, potrafi wyjaśnić związki przyczynowo - skutkowe pomiędzy wydarzeniami politycznymi w Polsce Piastów, umie wykazać różnice pomiędzy stanami społecznymi w Polsce, zna daty: 999 r., 1017 r., 1034 r., 1079 r., 1109 r., 1331 r., 1241 r., 1295 r., 1374 r.,
- zna przyczyny wstąpienia Andegawenów na tron polski, omawia sytuację wewnętrzną Polski za panowania Andegawenów, podaje przyczyny i skutki unii w Krewie, zna przyczyny i skutki konfliktów polsko-krzyżackich w XIV i XV w., potrafi omówić

główne tezy wstąpienia Pawła Włodkowica, zna cele polityki dynastycznej Jagiellonów i potrafi opisać próby jej realizacji, ocenia znaczenia przywilejów szlacheckich i wykazuje rosnącą rolę szlachty w życiu politycznym i gospodarczym, potrafi scharakteryzować gospodarczo-polityczną rolę Gdańska oraz kulturalne znaczenie Krakowa u schyłku średniowiecza, uzasadnia gospodarczą rolę Wisły, rozumie znaczenie dzieła Jana Długosza,

- rozumie znaczenie wynaleźenia druku, przedstawia przyczyny i skutki odkryć geograficznych, zna pojęcie dualizm ekonomiczny i opisuje podstawowe wydarzenia z nim związane,
- umie samodzielnie pracować z tekstem źródłowym i tekstem kultury,
- potrafi korzystać z innych źródeł wiedzy historycznej (ilustracje, fotografie, obrazy, przeźrocza, mapy),
- samodzielnie redaguje notatkę w postaci planu, tabeli, opisu, schematu,
- potrafi napisać wypracowanie i rozprawkę na zadany temat.

* dostateczną powinien otrzymać uczeń, który opanował podstawowe umiejętności i wiadomości wynikające z programu,

- zna rodzaje źródeł historycznych, potrafi lokalizować wydarzenia na osi czasu, zna podział epok historycznych i umie je scharakteryzować,
- podaje cechy charakterystyczne społeczeństw koczowniczych myśliwych i osiadłych rolników, zna pojęcia: paleolit, mezolit, neolit, potrafi wymienić największe wynalazki pierwszych ludzi,
- potrafi scharakteryzować warunki naturalne powstałych cywilizacji starożytnych, umie dostrzec różnice między ustrojami politycznymi starożytnych państw, rozumie pojęcia i nazwy: mit, mitologia, zna przykłady osiągnięć nauki starożytnej, pamięta najważniejsze wydarzenia polityczne z historii starożytnej Grecji i Rzymu (pierwsze igrzyska olimpijskie, narodziny ateńskiej demokracji, założenie miasta Rzym, ustanowienie republiki w Rzymie, upadek cesarstwa zachodniorzymskiego),
- zna główne przyczyny upadku imperium rzymskiego, umie wskazać na mapie państwa wczesnośredniowiecznej Europy, potrafi umieścić w czasie i w przestrzeni trzy kręgi kulturowe powstałe po upadku Rzymu, potrafi scharakteryzować stany społeczeństwa feudalnego, wymienia cechy charakterystyczne kultury średniowiecznej, zna pojęcia: uniwersalizm, spór o inwestyturę, monarchia stanowa,
- zna główne wydarzenia związane z tworzeniem się państwa polskiego i potrafi je umieścić na osi czasu, potrafi opisać proces chrystianizacji Polski i misyjną działalność polskiego Kościoła, umie przedstawić najważniejsze wydarzenia polityczne Polski pierwszych Piastów, potrafi wymienić kolejnych władców z dynastii Piastów, potrafi opisać zmiany w rolnictwie od X do XIV wieku,
- zna daty : 972 r., 992 r., 997 r., 1018 r., 1076 r., 1308 r., 1343 r., 1370 r., 1374 r., 1411 r., 1444 r., 1454 r.
- zna postanowienia przywilejów koszyckiego , wareckiego, jedleńskiego i nieszawskiego oraz postanowienia unii w Krewie, opisuje przebieg wojen polsko-krzyżackich i postanowienia traktatów pokojowych, wymienia najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej późnego średniowiecza,
- potrafi streścić tekst źródłowy i inny tekst kultury,
- umie opisać ilustrację, model, makietę, zabytek.

* dopuszczającą powinien otrzymać uczeń, który ma trudności w opanowaniu materiału objętego programem nauczania, lecz przy pomocy klasy i nauczyciela jest w stanie wykorzystać swoją wiedzę w prostych sytuacjach

- zna pojęcia: źródło historyczne, era, epoka, potrafi na podstawie daty rocznej określić wiek wydarzenia, umie zaznaczyć na osi czasu (taśmie chronologicznej) wieki naszej ery i przed naszą erą, potrafi określić, które wydarzenie było starsze,
- wymienia najważniejsze, przełomowe wydarzenia z prehistorii człowieka,
- potrafi wskazać na mapie tereny cywilizacji starożytnych (Mezopotamia, Egipt, Grecja, Rzym), zna formy rządów w państwach starożytnych, zna pojęcia i nazwy: monarchia despocyjna, demokracja, republika, cesarstwo, politeizm, monoteizm, judaizm, wymienia najważniejsze osiągnięcia kultury greckiej i rzymskiej,
- rozumie przyczyny i skutki upadku Cesarstwa Rzymskiego, zna datę: 476 r., wymienia nowo powstałe państwa wczesnośredniowiecznej Europy, rozumie pojęcia i nazwy: Bizancjum, feudalizm, lenno, hołd lenny, wasal, senior, styl romański, styl gotycki, wymienia stany w społeczeństwach średniowiecznej Europy i Polski, zna główne osiągnięcia kultury średniowiecznej Europy i Polski,
- potrafi określić czas powstania i terytoria pierwszych państw słowiańskich, zna przyczyny i skutki przyjęcia przez Mieszka I chrześcijaństwa, potrafi omówić skutki następujących wydarzeń: misja św. Wojciecha, zjazd w Gnieźnie, pierwsza koronacja królewska, śmierć biskupa Stanisława ze Szczepanowa, testament Bolesława Krzywoustego, sprowadzenie Krzyżaków do Polski, powstanie państwa krzyżackiego, unia z Litwą, bitwa pod Grunwaldem, wojna trzynastoletnia, upadek Konstantynopola, wielkie odkrycia geograficzne.
- zna daty 966 r., 1000 r., 1025 r., 1138 r., 1226 r., 1320 r., 1364 r., 1385 r., 1410 r., 1466 r., 1492 r.
- potrafi wymienić władców Polski z dynastii Andegawenów i Jagiellonów, zna pojęcia: przywilej, unia realna, unia personalna, potrafi: podać datę unii w Krewie, wskazać na mapie obszar Polski przed unią w Krewie i tereny państwa polsko-litewskiego, zna daty wojen polsko-krzyżackich w XIV i XV w. oraz kończących je traktatów pokojowych, potrafi wskazać na mapie państwa rządzone przez Jagiellonów oraz szlak Wisły i Gdańsk, wymienia stany społeczne w Polsce, główne gałęzie gospodarki Polski w XIV i XV w., a także najważniejsze zabytki architektury i sztuki polskiej późnego średniowiecza,
- zna pojęcia: kolonia, odkrycia geograficzne, wskazuje na mapie lądy odkryte przez Europejczyków i trasy najważniejszych podróży odkrywczych
- umie wyszukiwać w podręczniku istotne informacje o faktach, postaciach, wydarzeniach, kojarzyć postacie z wydarzeniami.

* **niedostateczną** powinien otrzymać uczeń, który nie opanował materiału objętego programem nauczania i ma lekceważący stosunek do przedmiotu. Wystawiając ocenę niedostateczną należy brać pod uwagę zarówno zdolności i umiejętności ucznia, jak i jego możliwości, a także zainteresowania.